

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันยาเสพติดเป็นภัยอันตรายที่คุกคามและสร้างปัญหาอย่างมากมายหลายประเทศ และรัฐบาลของแต่ละประเทศได้พยายามที่จะดำเนินการปราบปรามให้หมดไป โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ แต่ก็ยังไม่สามารถขจัดปัญหาให้หมดไปได้ สำหรับประเทศไทยก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างมากเช่นกัน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศกับพม่า ซึ่งเป็นแหล่งผลิตรายใหญ่ของโลก

ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่รุนแรงได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รัฐบาลในหลาย ๆ สมัยที่ผ่านมาได้พยายามออกกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาอย่างต่อเนื่องแต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังเห็นได้จากสถิติปัญหา ยาเสพติดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติดมีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องหลายปัจจัย ทั้งสถานการณ์แรงงานในประเทศที่มีอัตราการว่างงานสูงขึ้น ปัญหาตามแนวชายแดนที่เกิดจากชนกลุ่มน้อย ที่ลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าประเทศเนื่องจากมีผลประโยชน์ตอบแทนสูง รวมทั้งปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาครอบครัว และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา ที่พบว่ามีความรุนแรงมากขึ้น

การประกาศสงครามกับยาเสพติดโดยใช้วิธีการปราบปรามแม้ว่าจะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดเบาบางลงไปได้อย่างรวดเร็ว จนเห็นผลความสำเร็จของนโยบาย แต่ก็เกิดผลกระทบในทางลบโดยมีผู้เสียชีวิตระหว่างดำเนินนโยบายเป็นจำนวนมาก ทำให้ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก แม้ระหว่างการดำเนินการปราบปรามอย่างเข้มข้นจะทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงอย่างชัดเจน แต่ก็ไม่ได้เป็นผลอย่างต่อเนื่องหลังจากนั้น การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็เริ่มกลับมารุนแรงอีกครั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีการจัดตั้งชุดป้องกันปราบปรามยาเสพติดขึ้นในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับสถานีตำรวจ ซึ่งต้องมีชุดปฏิบัติการอย่างน้อย 1 ชุด เป็นผู้ปฏิบัติด้านนี้

โดยตรง แม้จะมีทั้งนโยบายและหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจำนวนมากแต่ปัญหายาเสพติดยังมีได้หมดไป

ในส่วนของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด มีประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2504 กรมตำรวจได้มีการจัดตั้งกองกำกับการ 7 ในสังกัดกองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและปราบปรามยาเสพติดเป็นการเฉพาะ ต่อมากรมตำรวจได้มีคำสั่ง 1172/2516 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2516 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ศปส.ตร.) และมีสำนักงานคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษกรมตำรวจได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้มีบุคลากรในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้และทักษะ เพื่อรองรับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในอนาคต จึงจัดตั้งหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ โดยใช้ชื่อว่า “สำนักงานปราบปรามยาเสพติด” มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามอำนาจ หน้าที่ของกรมตำรวจและในการประชุม ก.ตร.วิสามัญ ครั้งที่ 3/2533 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2533 ได้มีมติอนุมัติให้สำนักงานปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน (เทียบเท่ากองบังคับการ) คือ ส่วนอำนวยการและส่วนปราบปรามยาเสพติด 1 - 3 พร้อมกับกำหนดตำแหน่งให้ทั้งสิ้น 286 ตำแหน่ง ซึ่งได้พิจารณาข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในกองกำกับการ 7 กองปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และชุดปราบปรามยาเสพติดของกองบัญชาการตำรวจนครบาล และ ศปส.ตร.มาดำรงตำแหน่งเป็นส่วนใหญ่ (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสนใจศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด และปัจจัยด้านใดบ้างที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ได้ผลอย่างครอบคลุมและยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

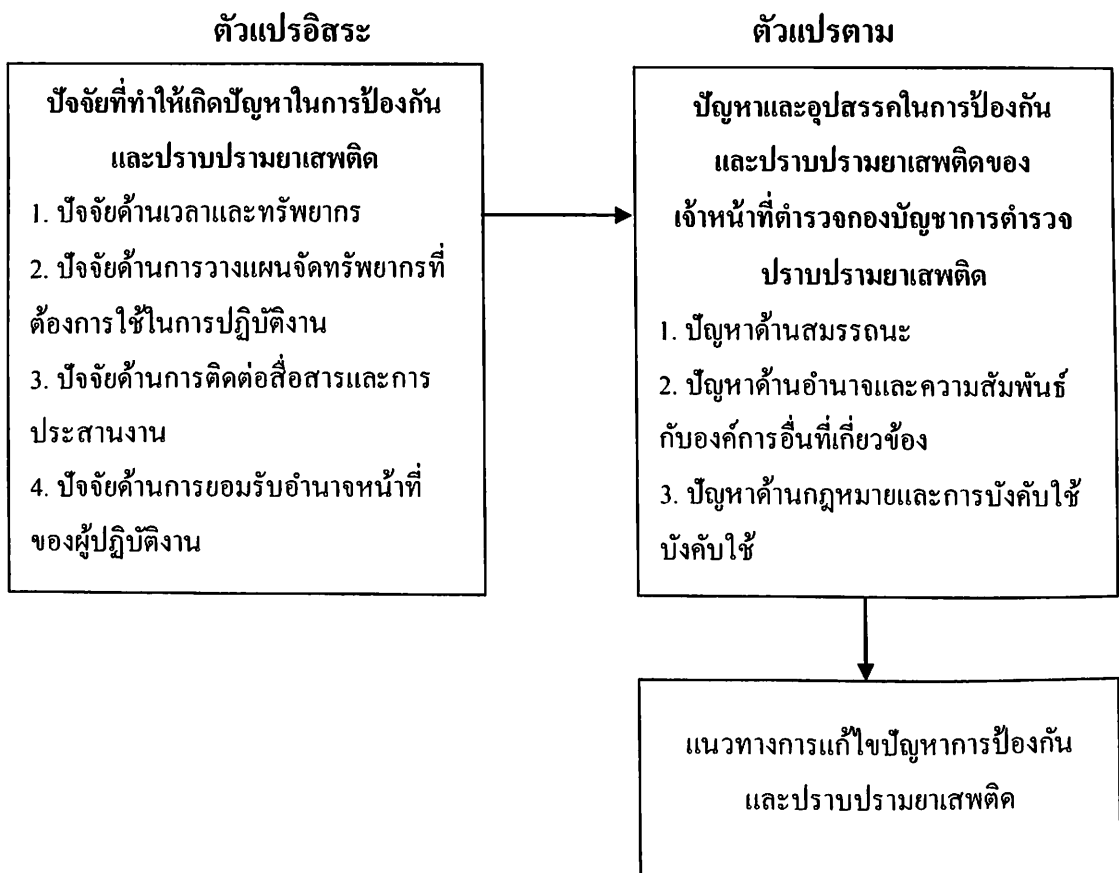
1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหามการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.3 ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ได้ผลอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะเจาะจงกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษานี้ประชากรเป้าหมาย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.5.2 ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.5.3 ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การป้องกันและปราบปราม หมายถึง การพัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านความรู้ จิตสำนึก และพลังศรัทธา ควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยี วิธีการและการสนับสนุนต่างๆ ในการสืบสวนปราบปราม ตลอดจนการนำมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้ติดรอนและทำลายเครือข่ายการผลิต ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องยาเสพติดอย่างเฉียบขาด

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ก็ตามซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ นิด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ รวมถึงพืชหรือส่วนที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย

ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากกำลังงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ การประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารกับองค์กรอื่นและกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ปัจจัยด้านเวลาด้านทรัพยากร ด้านการวางแผนจัดทรัพยากรที่ต้องการใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสารและการประสานงาน ด้านการยอมรับ